ANNO 1753.

Sanctam Apostolicam Sedem, si iteratis hortationibus etiam, atque etiam ipsi commendaremus assiduam, quam semper præstitit, vigilantiam adversus insidias, & attentata Græcorum schismaticorum Dalmatiæ Regionibus imminentium. Attamen, ut aliquam hujus rei mentionem faceremus, duæ Nos gravissimæ causæ coegerunt; una nimirum ex officii Nostri debito petita, quo scilicet pro tuenda Sanctæ Religionis nostræ integritate vitam & sanguinem profundere tenemur; Altera vero ex insigni ipsius Reipublicæ laude desumpta, cui jam usque a septimo Ecclesiæ sæculo Prædecessor Noster Honorius Papa, propter illius constantem cum Romana Ecclesia conjunctionem, invictamque a schismaticis aversionem, præclarum Christianissimæ Reipublicæ nomen attribuit.

Item ad consulendum statui valde misero earumdem Ecclesiarum.

§. 6. Supervacaneum præterea videri potest eidem Reipublicæ ob oculos ponere satis notum miseriæ statum, ad quem vel omnes, vel saltem duæ ex tribus prædictis Cathedralibus Ecclesiis redactæ conspiciuntur; Siquidem non sine fundamento sperare licet, idonea ipsis auxilia a publica liberalitate, opportunis temporibus præstanda fore, quibus necessariæ earumdem Præsulum sustentationi ac dignitati, ut par est, consulatur; quum perspicua scriptorum monumenta testentur, quantum ab antiquis ipsius Reipublicæ Patribus, instante San. mem. Gregorio Papæ VII. Prædecessore Nostro, præstitum fuerit in Beneficium Parochialis Venetiarum Ecclesiæ, ad deplorandam paupertatis conditionem antea redactæ.

Denique iis qui in electionibus nominandorum suffragaturi erunt Canonicæ sanctiones in memoriam revocantur.

§. 7. Hoc demum, pro Apostolici ministerii Nostri Officio, omnibus & singulis, qui in electionibus personarum ad easdem Ecclesias quandocumque vacantes pro tempore nominandarum, suffragium ferre debebunt, studiosissime commendatum volumus, ut Sacrosanti Tridentini Concilii monitum, & respective præceptum præ oculis habent, quod in *sess.* 24. *de Reformat. cap.* 1. sequentibus verbis expressum legitur: *Omnes vero & singulos, qui ad promotionem præficiendorum quodcumque jus quacumque ratione a Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, hortatur & monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant; eosque alienis peccatis communicantes, mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint.*

Clausulæ de perpetuo Indulti vigore.

§. 8. Præsentes autem litteras, & in eis contenta hujusmodi nullo unquam tempore de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, seu substantiali, aut solemnitatum defectu impugnari, retractari, aut ad terminos juris reduci, seu illis ex quavis causa derogari posse; sed semper firmas, validas, & efficaces existere & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, eisdemque Duci & Reipublicæ perpetuo suffragari; sicque & non aliter per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac ipsummet Consistorium, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari & definiri debere volumus, & decernimus: irritum quoque & inane quidquam secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogationes generales & speciales.

§. 9. Non obstantibus Apostolicis, ac quibusvis reservatoriis, & revocatoriis, aliisque Cancellariæ Apostolicæ regulis, & clausulis editis, & edendis, nec non universalium, Provincialium, ac Synodalium Conciliorum, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non dictarum Torcellanæ, Caprularum, & Clodiensis Ecclesiarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis eisdem Ecclesiis, eorumque Capitulis, & Cleris sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis; quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum inserti essent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

PONT. A. XIII.

Sanctio.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ absolutionis, confirmationis, innovationis, concessionis, Indulti, hortationis decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. die 13. Junii 1753. Pont. XIII.

Datum in Arce Gandulfi Albanen. Diœcesis Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio die XIII. Junii, Pontificatus Nostri Anno Tertiodecimo.

Pro D. Card. Passioneo.
J. Florius Substit.

J. Datarius.
VISA DE CURIA.
J. C. Boschi.

Registrata in Secretaria Brevium.

METHODUS XIX.

Præscribitur in examine, ac proscriptione librorum a Congregationibus Romanæ Universalis Inquisitionis, & Indicis servanda, certæque Relatoribus ac Consultoribus proponuntur Regulæ, quas in examine, judicioque ferendo sequantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Cura prædecessor. Pontific. in proscribendis noxiis libris.

SOLLICITA ac provida Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum vigilantia in eam semper curam incubit, ut Christifideles ab eorum Librorum lectione averteret, ex quibus incauti ac simplices detrimenti quidpiam capere possent, imbuique opinionibus ac doctrinis, quæ vel morum integritati, vel Catholicæ Religionis Dogmatibus adversantur. Nam, ut vetustissimum mittamus Sancti Gelasii I. Decretum, quæque jam pridem a Gregorio IX. aliisque Pontificibus hac de re statuta fuerunt; ignorare neminem arbitramur, quæ fuerint a Prædecessoribus Nostris Pio IV. Sancto Pio V. & Clemente VIII. diligentissime præstita, ut saluberrimum opus a Sacrosanctæ Tridentinæ Synodi Partibus susceptum, mature discussum, ac pene ad exitum perductum, de vetitæ lectionis Librorum Indice conficiendo, atque vulgando, non absolverent solum atque perficerent, sed sapientissimis etiam decretis ac regulis communirent. Quod quidem negotium Apostolica Sedes continenter urget, ac promovet; ad id deputatis duabus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Congregationibus, quibus onus inquirendi in pravos noxiosque libros impositum est, cognoscendique, quibus emendatio, & quibus proscriptio debeatur.

Hæc cura delegata est tum Congr. Univ. Inquisition. tum alteri Indicis a S. Pio V. institutæ.

Id muneris Congregationi quidem Romani Universalis Inquisitionis a Paulo IV. commissum perhibent, idque adhuc ab ea exerceri pergit, ubi de Libris ad certa rerum genera pertinentibus judicandum occurrit. Certum est autem, Sanctum Pium V. primum fuisse Congregationis Indiciis Institutorem, quem subsequentes deinde Pontifices Gregorius XIII. Sixtus V. & Clemens VIII. confirmarunt, variisque privilegiis & facultatibus auxerunt: Ejusque proprium, ac fere unicum Officium est, in examen Libros vocare, de quorum proscriptione, emendatione, vel permissione capienda est deliberatio.

Utriusque Congreg. circumsp. in prosc. libris.

§. 1. Qua maturitate, consilio, ac prudentia in Congregatione Universalis Inquisitionis de proscribendis vel dimittendis Libris deliberetur, cum neminem latere putamus, tum Nos ipsi plane perspectum, ac diurna experientia compertum habemus; Nam in minoribus constituti, de Libris nonnullis in ea censuram tulimus, & Consultoris ejusdem Congregationis munere diu perfuncti sumus, postremo inte- San-

PONT. A. XIII. ANNO 1753.

Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales cooptati, Inquisitoris Generalis locum in ea obtinuimus; ac demum ad Apostolicam Sedem, meritis licet imparibus, evecti, non modo censorum animadversiones in Libros nonnullos aliquando legere, ac ponderare, sed etiam in Congregationibus, quæ singulis Feriis quintis coram Nobis habentur, Cardinalium sententias atque suffragia, antequam de iisdem Libris quid decernatur, audire & excipere consuevimus. Haud minoris diligentiæ testimonium ferre possumus, adeoque debemus, pro altera Congregatione Indiciis, cui generaliter incumbit, ut supra diximus, de quorumvis Librorum proscriptione decernere. Dum enim in minoribus versaremur, cum primi, tum secundi Censoris, seu Relatoris Officium in ea Congregatione non semel obivimus; ex quo autem Supremum Pontificatum gerimus, nullius Libri proscriptionem rata habuimus, nisi audito Congregationis Secretario, qui Libri materiam, Revisorum censuras, Cardinalium judicia & suffragia, accurate Nobis exponeret.

Pont. certas ad id Regulas perpetuo servandas statuere deliberat.

§. 2. Sed quoniam compertum est Nobis, atque exploratum, multas Librorum proscriptiones, præsertim quorum Auctores Catholici sunt, publicis aliquando injustisque quærelis in reprehensionem adduci, tanquam si temere ac prefunctorie in Tribunalibus Nostris ea res ageretur; operæ pretium duximus, hac Nostra perpetuo valitura Constitutione, certas firmasque regulas proponere, juxta quas deinceps Librorum examen judiciumque peragatur; tametsi plane affirmari posset, idipsum jampridem, vel eadem prorsus ratione, vel alia æquipollenti, constanter actum fuisse.

Inquisitionis Congregatio quibus viris constet, quibusve de rebus in ea agatur.

§. 3. Porro Romanæ Universalis Inquisitionis Congregatio ex pluribus constat Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus a Summo Pontifice delectis, quorum alii Sacræ Theologiæ, alii Canonici Juris doctrina, alii Ecclesiasticarum rerum peritia, munerumque Romanæ Curiæ exercitatione, prudentiæ demum, ac probitatis laude, conspicui habentur. His adjungitur unus ex Romanæ Curiæ Præsulibus, quem Assessorem vocant; unus etiam ex Ordine Prædicatorum Sacræ Theologiæ Magister, quem Commissarium appellant; certus præterea Consultorum numerus, qui ex utroque Clero Sæculari ac Regulari assumuntur; alii demum præstantes doctrina Viri, qui a Congregatione jussi, de Libris censuram instaurant, iisque Qualificatorum nomen tributum est. De variis in præfata Congregatione, iisque gravissimis rebus agitur, in primis autem de Causis Fidei, ac de Personis violatæ Religionis reis. At cum Librum aliquem ad eam, tanquam proscriptione dignum, deferri contigerit; nisi ad Indicis Congregationem, ut fieri plerumque solet, judicandum remittat, sed pro rerum temporumque ratione sibi de illo cognoscendum esse arbitretur; Nos, inhærentes Decreto lato ab eadem Congregatione Feria quarta Kalendis Julii Anni millesimi septingentesimi quinquagesimi, atque a Nobis confirmato Feria quinta insequente, hac ratione & methodo judicium institui mandamus.

Methodus a Congregatione Inquisitionis servanda in librorum proscriptione.

§. 4. Primo nimirum uni ex Qualificatoribus aut Consultoribus a Congregatione designando, Liber tradatur, quem is attento animo legat ac diligenter expendat, tum Censuram suam scripto consignet, locis indicatis & paginis, in quibus notati errores continentur. Mox Liber cum animadversionibus Revisoris ad singulos Consultores mittantur, qui in Congregatione pro more habenda singulis Feriis secundis in Ædibus Sancti Officii, de Libro & Censura Sententiam dicant: Ipsa deinde Censura, cum Libro, & Consultorum suffragiis, ad Cardinales transmittantur, ut hi in Congregatione, quæ Feria quarta haberi solet in Fratrum Prædicatorum Cœnobio Sanctæ Mariæ supra Minervam nuncupato, de tota re definitive pronuncient. Post ab assessore Sancti Officii Acta omnia ad Pontificem referantur, cujus arbitrio judicium omne absolvetur.

Ulteriores cautelæ adhibendæ, si de Auctoris Catholici libro agatur.

§. 5. Cum autem sit veteri institutione receptum, ut Auctoris Catholici Liber non unius tantum Relatoris perspecta censura, illico proscribatur; ad normam præfati Decreti mensis Julii Anni Millesimi septingentesimi quinquagesimi, volumus eam consuetudinem omnino servari, ita ut si primus Censor Librum proscribendum esse judicet, quamvis Consultores in eamdem sententiam conveniant, nihilominus alteri Revisori ab eadem Congregatione electo Liber & Censura tradantur; suppresso primi Censoris nomine, quo alter judicium suum liberius exponat. Si autem secundus Revisor primo assentiatur, tunc utriusque animadversiones ad Cardinales mittantur, ut iis expensis de Libro decernant: At si secundus a primo dissentiant, ac Librum dimittendum existimet, tertius eligatur Censor, cui, suppresso priorum nomine, utraque censura communicetur. Hujus autem Relatio, si a priore Consultorum Sententia non abludat, Cardinalibus immediate communicetur, ut ipsi, quod opportunum fuerit, decarnant. Sin minus, iterum Consultores, perspecta tertia Censura suffragium ferant; idque una cum omnibus præfatis relationibus, Cardinalibus exhibeatur, qui, re ita mature perpensa, de controversia denique pronunciare debebunt. Quotiescumque autem Pontifex, vel ob rei, de qua in Libro agitur, gravitatem, vel quia id Auctoris merito, aliisque circumstantiis tribuendum censeat, Libri judicium coram se ipso in Congregatione Feriæ quintæ habendum decrevit; quod sæpe a Nobis factum fuit, & quoties ita expedire judicabimus, in posterum quoque fiet; tunc satis fuerit exhibere Pontifici & Cardinalibus Libri censuras, & Consultorum suffragia, omisso examine Congregationis Feriæ quartæ, ejusque relatione, quam per Assessorem Pontifici faciendam diximus. Nam Cardinalium suffragiis coram ipso Pontifice ferendis, atque hujus definitiva sententia, vel alio opportuno consilio in eadem Congregatione capiendo, res absolvetur.

Indicis Congregatio, certaque ejusdem munera.

§. 6. Altera quoque Indicis Congregatio plures complectitur Cardinales ipsi a Pontifice adscriptos, iisdemque dotibus præditos, quibus S. Officii Cardinales pollere solent; quum etiam eorum aliquos in utraque Congregatione locum habere contingat. Ex iis unus ejusdem Congregationis Præfectus existit; Assistens vero perpetuus est Magister Sacri Palatii; Secretarius autem, a prima Congregationis institutione usque in præsentem diem, ex Ordine Fratrum Prædicatorum a Summo Pontifice pro tempore eligi consuevit. Sunt præterea ex utroque Clero Sæculari & Regulari ejusdem Congregationis Consultores, & Relatores selecti; & quidem, ubi aliquis Librorum relationes coram Congregatione semel, bis, tertio, laudabiliter peregerit, tum ipsa Congregatio Pontificem rogere solet, ut ejus auctoritate in Consultorum numerum referatur.

Iterata Pontificis consilia de statuendis certis Regulis, quæ in librorum proscriptione serventur.

§. 7. Sub ipsa Pontificatus nostri primordia, ea Nos subiit cogitatio, ut certam aliquam & immutabilem methodum pro examine judicioque Librorum in hac Indicis Congregatione servandam statueremus. Qua de re non modo consilium exquisivimus dilecti Filii Nostri Angeli Mariæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Quirini nuncupati ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarii, & dictæ Congregationis Præfecti, qui pari prudentia & doctrina suum Nobis sensum scripto declaravit; verum etiam antiquiores aliquot ejusdem Congregationis Consultores coram dilecto Filio Josepho Augustino Orsi Ordinis Prædicatorum, tunc ipsius Congregationis Segretario, nunc autem Palatii Apostolici Magistro, convenire jussimus, suamque sententiam aperire, quæ pariter scripto concepta, Nobis jam tunc exhibita fuit. Cumque hæc omnia diligenter apud Nos asservata fuerint, nunc demum veterem deliberationem Nostram resumentes, quemadmodum ea, quæ ad librorum examen, atque judicium in primodicta Congregatione Sancti Officii peragendum, pertinent, auctoritate Nostra constabilivimus; ita etiam ea, quæ ad Congregationem Indicis, & ejusdem generis negotia apud eam tractanda facere possunt, opportunis Decretis constituere volentes, prælaudati Cardinalis Præfecti consiliis, dictorumque Consultorum votis inhærendo, hæc deinceps servanda decernimus.

Primum sibi examen instituendum a Congregationis Secretario, & duobus designatis Consultoribus cum Relatore ad id assumpto.

§. 8. Cum Congregatio Indicis ad Librorum censuram unice, ut dictum est, instituta, non ita crebro convocari soleat, ut altera Sancti Officii Congregatio, quæ ob causarum & negotiorum multitudinem, singulis hebdomadis ter haberi consuevit; illius propterea Secretario peculiare munus & officium recipiendi Librorum denunciationes, ut fieri jam ante consuevit, committimus & demandamus. Is autem a Libri Relatore percunctabitur diligenter, quas ob causas illum prohiberi postulet; tum Librum ipsum haud perfunctorie pervolvet, ut de pro-

Anno 1753.

propoſitæ accuſationis ſubſiſtentia cognoſcat; duobus etiam in eam rem adhibitis Conſultoribus, ab ipſo, prævia Summi Pontificis, aut Cardinalis Præfecti, vel ejus, qui Præfecti vices ſupplet, approbatione eligendis: Quorum collato conſilio, ſi Liber cenſura & nota dignus videantur, unus aliquis Relator ad ferendum de eo judicium idoneus, illius nempe facultatis, de qua in Libro agitur, peritus, eadem, quam nuper innuimus, ratione eligendus erit, qui ſcripto referat animadverſiones ſuas, adnotatis paginis, quibus ſingula ab ipſo reprehenſa continentur. Sed antequam ejus Cenſura ad Cardinalium Congregationem feratur, haberi volumus privatam Conſultorum Congregationem, quam

Subſequitur Congreg. præparatoriæ examen.

olim *Parvam* dixerunt, Nos autem *Præparatoriam* vocabimus, ut Relatoris animadverſionibus ad Librum collatis, de earum pondere judicium fiat. Hujuſmodi Congregatio ſemel omnino ſingulis menſibus, aut etiam ſæpius, ſi oportuerit, ab ipſo Congregationis Secretario convocanda erit, vel in ſuis cubiculis, vel opportuniori, ut ipſi videbitur, loco, intra prædicti

Quinam huic interſint, & quando, ac ubi convocanda.

Cœnobii Ædes ubi is commoratur. Eique ſemper interarit Magiſter Sacri Palatii pro tempore exiſtens, una cum ſex aliis e numero Conſultorum, ſingulis vicibus, pro qualitate argumenti & materiæ, de qua diſputandum erit, ut ſupra de primis duobus Conſultoribus, & de Relatore conſtitutum eſt, a Secretario eligendi; præter Secretarium ipſum, cujus partes erunt in tabulas referre Conſultorum ſententias, quas deinde ad Congregationem Cardinalium mittet, cum Relatoris Cenſura. In generali demum Congregatione omnia illa ſervari debebunt, quæ ſuperius ſtatuta ſunt pro Congregatione Sancti Officii circa Librorum examen. Ac quemadmodum ad Aſſeſſorem Sancti officii

Poſtremum Generalis Judicium a Secretario Pontifici deferendum.

pertinet, de actis in Congregatione Summum Pontificem certum reddere; ita ad Secretarium Congregationis Indicis ſpectabit, quoties hac Librum aliquem proſcribendum, aut emendandum cenſuerit, ejuſdem Pontificis aſſenſum, prævia diligenti actorum omnium relatione, exquirere.

Clauſula, *donec liber corrigatur* quando proſcript. decreto apponenda.

§. 9. Quoniam vero in Congregatione Indicis de ſola Librorum prohibitione agitur, nonnulla hoc loco adjungenda adjudicavimus, eidem Congregationi potiſſimum uſui futura, quæ tamen ab altera etiam Congregatione Sancti Officii, dum in hujus quoque generis cauſis ſe immiſcet, ubi ſimiles rerum circumſtantiæ ſe offerant, æque obſervanda erunt. Quotieſcumque agatur de Libro Auctoris Catholici, qui ſit integræ famæ, & clari nominis, vel ob alios editos Libros, vel forte ob eum ipſum, qui in examen adducitur, & hunc quidem proſcribi oporteat; præ oculis habeatur uſu jamdiu recepta conſuetudo prohibendi Librum, adjecta clauſula ⁒ *Donec corrigatur*, ſeu *donec expurgetur*, ſi locum habere poſſit, hoc grave quidpiam obſtet, quo minus in caſu, de quo agitur, adhiberi valeat. Hac autem conditione proſcriptioni adjecta, non ſtatim edatur Decretum, ſed ſuſpenſa illius publicatione, res antea cum Auctore, vel quovis altero pro eo agente, & rogante, communicentur, atque ei quid delendum, mutandum, corrigendumve fuerit, indicetur. Quod ſi nemo Auctoris nomine compareat, vel ipſe aut alter pro eo agens, in unctam correctionem Libri detrectet, congruo definito tempore Decretum edatur. Si vero idem Auctor, ejuſve Procurator, Congregationis juſſa fecerit, hoc eſt novam inſtituerit Libri editionem cum opportunis caſtigationibus, ac mutationibus; tunc ſupprimatur proſcriptionis Decretum; niſi forte prioris editionis exemplaria magno numero diſtracta fuerint; tunc enim ita decretum publicandum erit, ut omnes intelligant, primæ editionis exemplaria dumtaxat interdicta fore, ſecundæ vero jam emendatæ permiſſa.

Auctor Catholicus libri ad examen delati non neceſſario, ſed recte tamen auditur, vel operis Defenſor ex officio deputatur.

§. 10. Conqueſtos ſcimus aliquando nonnullos, quod Librorum judicia & proſcriptiones, inauditis Auctoribus, fiant, nullo ipſis loco ad defenſionem conceſſo. Huic autem querelæ reſponſum fuiſſe novimus, nihil opus eſſe Auctores in judicium vocare, ubi non quidem de eorum perſonis notandis, aut condemnandis agitur, ſed de conſulendo Fidelium indemnitati, atque avertendo ab ipſis periculo, quod nocua Librorum lectione facile incurritur; Si qua vero ignominiæ labe Auctoris nomen ex eo aſpergi contingat, id non directe, ſed oblique ex Libri damnatione conſequi. Qua ſane ratione minime improbandas cenſemus hujuſmodi Librorum prohibitiones, inauditis Auctoribus factas; quum præſertim credendum ſit, quidquid pro ſe ipſo, aut pro doctrinæ ſuæ defenſione potuiſſet Auctor afferre, id minime a Cenſoribus, atque Judicibus ignoratum, neglectumve fuiſſe. Nihilo tamen minus, quod ſæpe alias, ſumma æquitatis & prudentiæ ratione, ab eadem Congregatione factum fuiſſe conſtat, hoc etiam in poſterum ab ea fervari magnopere optamus, ut quando res ſit de Auctore Catholico, aliqua nominis & meritorum fama illuſtri, ejuſque opus, demptis demendis, in publicum prodeſſe poſſe dignoſcatur, vel Auctorem ipſum ſuam cauſam tueri volentem audiat, vel unum ex Conſultoribus deſignet, qui *ex Officio* Operi patrocinium, defenſionemque ſuſcipiat.

Pont. A. XIII.

Caſus propon. in quibus licet a datis Regulis nonnihil recedere.

§. 11. Quemadmodum vero, ubi de Congregatione Sancti Officii agebamus, eidem Nos ſemper interfuturos recepimus, quotieſcumque de Libro, cujus materia gravioris momenti ſit, judicium agatur; quod erit Nobis facillimum, quum eadem Congregatio qualibet Feria quinta coram Nobis habeatur; ſic & Indicis Gongregationi præſentiam Noſtram impendere parati ſumus, quoties rei gravitas id promereri videbitur. Neque enim id opus eſſe dicendum eſt, quum vel Hæretici hominis Liber denunciatur, in quo Auctor errores Catholico dogmati adverſantes conſulto tradit aut tuetur; vel Opus aliquod in examen adducitur, quo rectæ morum regulæ labefactantur, ac vitiis, & corruptelis fomenta præbentur. In his enim caſibus ne illas quidem, quas ſupra ſcripſimus, accuratiores cautelas adhibere neceſſe erit; ſed hæretico dogmate, vel pravo moris incitamento ſemel comperto, proſcriptionis Decretum illico ſanciendum erit, juxta primam, ſecundam, & ſeptimam Indicis Regulas, Sacroſancti Tridentini Concilii juſſu editas, atque vulgatas.

Secretum omnibus in Congr. Judicis ſententiam ferentibus imponatur ad inſtar Congreg. S. Officii.

§. 12. Cum in prælaudata Congregatione Sancti Officii ſeveriſſimis legibus cautum ſit, ne de rebus ejuſdem Congregationis quiſquam cum alio extra illam loquatur; Nos hanc eamdem ſilentii legem a Relatoribus, Conſultoribus, & Cardinalibus Congregationis Indicis religioſe cuſtodiendam præcipimus. Illius tamen Secretario poteſtatem facimus, ut animadverſiones in Libros cenſuræ ſubjectos, eorum Auctoribus, vel aliis illorum nomine agentibus & poſtulantibus, ſub eadem decreti lege communicare queat; ſuppreſſis ſemper Denunciatoris, Cenſoriſque nominibus.

Quales eſſe oporteat Reviſores & Conſult. Congreg.

§. 13. Examinandis, corrigendiſque Libris peropportuna ſunt, quæ decem Regulis Indicis a Patribus Tridentinæ Synodi confectis, atque editis continentur. In Inſtructione autem felicis recordationis Clementis Papæ VIII. ejuſdem Regulis adjecta, *Tit. de correctione Librorum §. V.* Epiſcopis, & Inquiſitoribus cura committitur, ut ad Librorum edendorum examen *ſpectatæ pietatis & doctrinæ Viros adhibeant, de quorum fide & integritate ſibi polliceri queant, nihil eos gratiæ daturos, nihil odio, ſed omni humano affectu poſthabito, Dei dumtaxat gloriam ſpectaturos, & fidelis populi utilitatem*. His porro virtutibus animique dotibus, ſi non majori, at pari certe de cauſa, præſtare oportet hujus noſtræ Congregationis Reviſores, & Conſultores. Cumque eos omnes, qui nunc hujuſmodi munera obtinent, tales eſſe non ignoremus; optandum ſperandumque eſt, non abſimiles deinceps futuros, qui ad id eligentur; homines nimirum vitæ integros, probatæ doctrinæ, maturo judicio, incorrupto affectu, ab omni partium ſtudio, perſonarumque acceptione alienos; qui æquitatem, libertatemque judicandi, cum prudentia & veritatis zelo conjungant. Cum autem eorum numerus nunc certus & conſtitutus non ſit; ab ejuſdem Congregationis Cardinalibus conſilium expectabimus atque capiemus, num eum pro futuris temporibus definire oporteat, vel expediat: Hoc tamen jam nunc decernentes, quatenus eorum numerus definiatur, ut tam Relatores, quam Conſultores, ex utroque Clero, Sæculari nempe, & Regulari, aſſumantur, alii quidem Theologi, alii utriuſque juris periti, alii ſacra & profana eruditione præſtantes, ut ex eorum cœtu, pro varietate Librorum, qui ad Congregationem deferuntur, idonei viri non deſint ad ferendum de unoquoque judicum.

Eorum numerus indefinitus, ex utroque Clero ſeligendus.

§. 14.

Pont. A. XIV.

Regulæ in ferendo judicio ab iis ſervandæ.

§. 14. Ipſos autem Regulares, Conſultoreſque, tam nunc exiſtentes, quam in poſterum quandocumque futuros, monemus, ac vehementer hortamur, ut in examine, judicioque Librorum, ſequentes Regulas diligenter inſpiciant, accurateque cuſtodiant.

Ut rectum illud ſit, ac in neutram partem declive.

§. 15. I. Meminerint, non id ſibi muneris oneriſque impoſitum, ut Libri ad examinandum ſibi traditi proſcriptionem modis omnibus curent, atque urgeant; ſed ut diligenti ſtudio, ac ſedato animo ipſum expendentes, fideles obſervationes ſuas, veraſque rationes Congregationi ſuppeditent, ex quibus rectum judicium de illo ferre, ejuſque proſcriptionem, emendationem, aut dimiſſionem pro merito decernere valeat.

Ne quis de re ſibi plene non perſpecta ſententiam ferat.

§. 16. II. Tametſi hactenus cautum ſit, cavendumque deinceps non dubitemus, ut ad referendum, & conſulendum in prædicta Congregatione, ii ſolum admittantur, qui ſcientiam rerum, quas Libri delati reſpective continent, diuturno ſtudio acquiſitam poſſideant; decet enim de artibus ſolos artifices judicare; nihilominus ſi forte eveniat, ut alicui per errorem materia aliqua diſcutienda committatur, ab illius peculiaribus ſtudiis aliena, idque a Cenſore aut Conſultore electo, ex ipſa Libri lectione deprehendatur; noverit is, ſe neque apud Deum, neque apud homines culpa vacaturum, niſi quamprimum id Congregationi, aut Secretario aperiat, ſeque ad ferendam de hujuſmodi Libro cenſuram minus aptum profeſſus, alium magis idoneum ad id muneris ſubrogari curet; Quo tantum abeſt, ut exiſtimationis ſuæ diſpendium apud Pontificem & Cardinales paſſurus ſit, ut magnam potius probitatis, & candoris opinionem & laudem ſibi ſit conciliaturus.

Neque ad proprii inſtituti, ſive Scholæ opinionem, ſed ad Eccleſiæ Dogmata, & communem Catholicorum doctrinam exigatur.

§. 17. III. De variis opinionibus atque ſententiis in unoquoque Libro contentis, animo a præjudiciis omnibus vacuo, judicandum ſibi eſſe ſciant. Itaque Nationis, familiæ, Scholæ, inſtituti affectum excutiant; ſtudia partium ſeponant; Eccleſiæ Sanctæ dogmata, & communem Catholicorum doctrinam, quæ Conciliorum Generalium Decretis, Romanorum Pontificum Conſtitutionibus, & Orthodoxorum Patrum atque Doctorum conſenſu continetur, unice præ oculis habeant; hoc de cætero cogitantes, non paucas eſſe opiniones, quæ uni Scholæ. Inſtituto, aut Nationi certo certiores videntur, & nihilominus, ſine ullo Fidei aut Religionis detrimento, ab aliis Catholicis viris rejiciuntur atque impugnantur, oppoſitæque defenduntur, ſcienter ac permittente Apoſtolica Sede, quæ unamquamque opinionem hujuſmodi in ſuo probabilitatis gradu relinquit.

Omnibus perſpectis, ac ſimul expenſis, eſſormetur.

§. 18. IV. Hoc quoque diligenter animadvertendum monemus, haud rectum judicium de vero Auctoris ſenſu fieri poſſe, niſi omni ex parte illius Liber legatur; quæque diverſis in locis poſita & collocata ſunt, inter ſe comparentur; univerſum præterea Auctoris conſilium & inſtitutum attente diſpiciatur, neque vero ex una vel altera propoſitione a ſuo contextu divulſa, vel ſeorſim ab aliis, quæ in eodem Libro continentur, conſiderata & expenſa, de eo pronunciandum eſſe: Sæpe enim accidit, ut quod ab Auctore in aliquo Operis loco perfunctorie, aut ſuboſcure traditum eſt, ita alio in loco diſtincte, copioſe, ac dilucide explicetur, ut offuſæ priori ſententiæ tenebræ, quibus involuta, pravi ſenſus ſpeciem exhibebat, penitus diſpellantur, omniſque labis expers propoſitio dignoſcatur.

Ambigua dicta Catholici, probatique Auctoris in æquam partem accipiantur.

§. 19. V. Quod ſi ambigua quædam exciderint Auctori, qui alioquin Catholicus ſit, & integra Religionis doctrinæque fama, æquitas ipſa poſtulare videtur, ut ejus dicta benigne, quantum licuerit, explicata, in bonam partem accipiantur.

§. 20. Has porro, ſimileſque regulas, quæ apud optimos Scriptores de his agentes facile occurrent, ſemper animo propoſitas habeant Cenſores & Conſultores; quo valeant, in hoc graviſſimo judicii genere, conſcientiæ ſuæ, Auctorum famæ, Eccleſiæ bono, & Fidelium utilitati conſulere. Duo autem reliqua ſunt in eum finem plane opportuna, quæ hoc loco adjungenda omnino eſſe judicamus.

Quid de libris ſtatuendum, in quibus reprobata dogmata afferuntur, nec refutantur.

§. 21. Prodeunt aliquando Libri, in quibus falſa & reprobata dogmata, aut ſiſtemata!, Religioni vel moribus exitioſa, tanquam aliorum inventa & cogitata, exponuntur & referuntur, abſque eo quod Auctor, qui Opus ſuum pravis hujuſmodi mercibus onerare ſategit, ea refutandi curam in ſe recipiat. Putant vero, qui talia agunt, nulli ſeſe reprehenſioni aut cenſuræ obnoxios eſſe, propterea quod de alienis, ut ajunt; opinionibus nihil ipſi affirment, ſed hiſtorice agant. At quidquid ſit de eorum animo & conſilio, deque perſonali in eos animadverſione, de qua viderint, qui in Tribunalibus ad coercenda crimina inſtitutis jus dicunt; dubitari certe non poteſt, magnam ejuſmodi Libris in Chriſtianam Rempublicam labem, ac perniciem inferri; quum incautis Lectoribus venena propinent, nullo exhibita vel parato, quo præſerventur antidoto. Subtiliſſimum hoc humanæ mallitiæ inventum, ac novum ſeditionis genus, quo ſimplicium mentes facile implicantur, quam diligentiſſime Reviſores advertant, ac cenſuræ ſubjiciant, ut, vel hujuſmodi Libri, ſi aliqua ex ipſis capi poſſit utilitas, emendentur, vel in vetitorum Indicem omnino referantur.

Anno 1753.

Jurgia & convincia a diſſidentibus Auctoribus adhibita expungantur.

§. 22. In ea, quam ſuperius laudavimus, Prædeceſſoris Noſtri Clementis Papæ VIII. Inſtructione, *Tit. de Correctione Libror. §. 2.* ſapientiſſime cautum legitur ut *quæ famæ proximorum, & præſertim Eccleſiaſticorum, & Principum, detrahunt, boniſque moribus & Chriſtianæ diſciplinæ ſunt contraria, expungnantur*: Et paulo poſt: *Facetiæ etiam, aut dicteria, aut præjudicium famæ, & exiſtimationis aliorum jactata, repudientur*. Utinam vero in aſpectum lucemque hominum Libri ejuſmodi in hac temporum licentia, & pravitate non afferrentur, ut quibus diſſidentes Auctores mutuis ſe jurgiis, conviciiſque proſcindunt, aliorum opiniones nondum ab Eccleſia damnatas cenſura perſtringunt, adverſarios, eorumque Scholas, ac Cœtus ſugillant, & pro ridiculis ducunt, magno equidem bonorum ſcandalo, hæreticorum vero contemptu, qui digladiantibus inter ſe Catholicis, ſeque mutuo lacerantibus, plane triumphant. Etſi vero fieri non poſſe intelligamus, ut diſputationes omnes e mundo tollantur, præſertim cum Librorum numerus continenter augeatur ⁒ *Faciendi enim plures Libros nullus eſt finis*, ut eſt apud Eccleſiaſten *Cap.* 12. compertum præterea Nobis ſit, magnam aliquando utilitatem ex iis capi poſſe: modum tamen in defendendis opinionibus, & Chriſtianam in ſcribendo moderationem ſervari merito volumus. *Non inutiliter* (inquit Auguſtinus in Enchirid. c. 59. prope finem) *exercentur ingenia, ſi adhibeatur diſceptatio moderata, & abſit error opinantium ſe credere, quod neſciunt*. Qui veritatis ſtudium, & purioris doctrinæ zelum, quo ſuarum ſcriptionum mordacitatem excuſent, obtendere ſolent, ii primum intelligant, non minorem habendam veritatis, quam Evangelicæ manſuetudinis, & Chriſtianæ Charitatis rationem. Charitas autem de corde puro, patiens eſt, benigna eſt; non irritatur, non æmulatur, non agit perperam,) utque addit idem Auguſtinus, Lib. contra Litteras Petiliani Cap. 29. num. 31.) ⁒ *Sine ſuperbia de veritate præſumit, ſine ſævitia pro veritate certat* ⁒ Hæc magnus ille non veritatis minus, quam charitatis Doctor, & ſcripto & operæ præmonſtravit. Nam in ſuis adverſus Manichæos, Pelagianos, Donatiſtas, alioſque tam ſibi, quam Eccleſiæ adverſantes, aſſiduis conflictationibus, id ſemper diligentiſſime cavit, ne quempiam eorum injuriis, aut conviciis læderet, atque exaſperaret. Qui ſecus ſcribendo, vel diſputando fecerit, is profecto nec veritatem ſibi præcipue cordi eſſe, nec charitatem ſectari ſe oſtendit.

Nec cuiquam liceat ſuas opiniones veluti Eccleſiæ dogmata venditare alienas errores inſimulare.

§. 23. Ii quoque non ſatis idoneam juſtamque excuſationem afferre videntur, qui ob ſingulare, quod profitentur, erga veteres Doctores ſtudium, eam ſibi ſcribendi rationem licere arbitrantur; Nam ſi carpere novos audeant, forte ab lædendis veteribus ſibi minime temperaſſent, ſi in eorum tempora incidiſſent, quod præclare animadverſum eſt ab Auctore Operis imperfecti in Mathæum Homil. 42. *Cum audieris*, inquit, *aliquem beatificantem antiquos Doctores; proba qualis ſit circa ſuos Doctores: Si enim illos, cum quibus vivit, ſuſtinet, & honorat, ſine dubio illos, ſi cum illis vixiſſet, honoraſſet. Si autem ſuos contemnit, ſi cum illis vixiſſet, & illos contempſiſſet*. Quamobrem firmum ratumque ſit omnibus, qui adverſus aliorum ſententias ſcribunt, ac diſputant, id quod graviter ac ſapienter a Ven. Servo Dei Prædeceſſore Noſtro Innocentio Papa XI. præſcriptum eſt in Decreto edito die ſecunda Martii Anni Milleſimi ſexcenteſimi ſeptuageſimi noni ⁒ *Tandem*, inquit, *ut ab injurioſis contentionibus Doctores ſeu Scholaſti-*

lastici, aut alii quicumque in posterum abstineant, ut paci & charitati consulatur, idem Sanctissimus in virtute Sanctæ Obedientiæ eis præcipit, ut tam in Libris imprimendis ac manuscriptis, quam in thesibus, ac prædicationibus, caveant ab omni censura & nota, necnon a quibuscumque conviciis contra eas propositiones, quæ adhuc inter Catholicos controvertuntur, donec a Sancta Sede recognitæ sint, & super eis judicium proferatur." Cohibeatur itaque ex Scriptorum licentia, qui, ut ajebat Augustinus Lib. 12. Conf. Cap. 25. cum. 34. *Sententiam suam amantes, non quia vera est, sed quia sua est*, aliorum opiniones non modo improbat, sed illiberaliter etiam notant, atque traducunt. Non feratur omnino, privatas sententias, veluti certa ac definita Ecclesiæ Dogmata, a quopiam in Libris obtrudi, opposita vero erroris insimulari; quo turbæ in Ecclesia excitantur, dissidia inter Doctores aut feruntur, aut foventur, & Christianæ charitatis vincula persæpe obrumpuntur.

Angelici Doctoris, exemplum proponitur.

§. 24. Angelicus Scholarum Princeps, Ecclesiæque Doctor, S. Thomas Aquinas, dum tot conscripsit numquam satis laudata volumina, varias necessario offendit Philosophorum, Theologorumque opiniones, quas veritate impellente refellere debuit. Cæteras vero tanti Doctoris laudes id mirabiliter cumulat, quod adversariorum neminem parvipendere, vellicare, aut traducere visus sit, sed omnes officiose, ac perhumaniter demereri; Non si quid durius, ambiguum, obscurumque coram dictis subesset, id leniter benigneque interpretando, emolliebat atque explicabat. Si autem Religionis ac Fidei causa postulabat, ut eorum sententiam exploderet, ac refutaret, tanta id præstabat modestia, ut non minorem ab iis dissentiendo, quam Catholicam veritatem asserendo, laudem mereretur. Qui tam eximio uti solent, ac gloriari Magistro (quos magno numero esse, pro singulari nostro erga ipsum cultu, studioque, gaudemus) ii sibi ad æmulandum proponant tanti Doctoris in scribendo moderationem, honestissimamque cum adversariis agendi disputandique rationem. Ad hanc cæteri quoque sese componere studeant, qui ab ejus Schola doctrinaque recedunt, Sanctorum enim virtutes omnibus in exemplum ab Ecclesia propositæ sunt: Cumque Angelicus Doctor Sanctorum Albo adscriptus sit, quamquam diversa ab eo sentire liceat, ei tamen in contrariam in agendo, ac disputando rationem inire omnino non licet. Nimium interest publicæ tranquillitatis, proximorum ædificationis, & Charitatis, ut e Catholicorum scriptis absit livor, acerbitas, atque scurrilitas, & Christiana institutione ac disciplina, & ab omni honestate prorsus aliena. Quamobrem in hujusmodi Scriptorum licentiam graviter pro munere suo censuram intendant Revisores Librorum, eamque Congregationis Cardinalibus cognoscendam subjiciant, ut eam pro zelo & potestate coerceant.

Ediciturque ut nimia coerceatur Scriptorum licentia.

Religiosis injungitur præmissorum observantia.

§. 25. Quæ hactenus a Nobis proposita ac constituta sunt, Prædecessorum Nostrorum Decretis plane consona, Congregationum quoque Nostrarum legibus & consuetudinibus comprobata, in Librorum examine ac judicio instituendo, Apostolica auctoritate deinceps servari decernimus; Mandantes universis & singulis, qui in præfatis Congregationibus locum obtinent, seu illis quomodolibet operam suam præstant, ut adversus præmissa sic a Nobis statuta nihil edicere, innovare, decernere, aut intentare præsumant, absque Nostra, vel Successorum Nostrorum pro tempore existentium Romanorum Pontificum expressa facultate.

Derogatio contrariis.

§. 26. Non obstantibus contrariis quibusvis etiam Apostolicis Constitutionibus, & ordinationibus, necnon earumdem Congregationum, etiam Apostolica auctoritate, seu quavis firmitate alia roboratis Decretis, usibus, stilis, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Sanctio.

§. 27. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum Decretorum, Mandatorum, Statutorum, voluntatum ac derogationum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 9. Julii 1753. Pontif. anno XIII.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio, septimo Idus Julii, Pontificatus Nostri Anno Tertiodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 23. ejusdem Mensis, & Anni.

VENERABILIBUS

Fratribus Metropolitæ, Archiepiscopis, Episcopis Nationis Ruthenæ in Regno Poloniæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noster, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Pontificis studium erga Ruthenorum Nationem.

QUÆ, Venerabiles Fratres, pro pristino inclytæ Nationis vestræ Ruthenæ decore conservando, confirmanda Catholicæ Religionis adversus Schismaticos constantia vestra, dissidiis sive componendis, sive propulsandis, rationibusque Diœcesum vestrarum adaugendis a Nobis, nostroque nomine a Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei propositorum adhibita fuerunt Apostolicæ providentiæ remedia, & auctoritatis officia, Nos facile adducunt, ut credamus, vobis satis superque comprobasse, quanti Nationem vestram faciamus.

Specialis ut pro Clericorum Ruthenorum educatione in Seminario VVilnensi.

§. 1. Verum fore in Domino confidimus, ut incredibilem Pontificiæ caritatis, qua eamdem catholicam Nationem Ruthenam prosequimur, magnitudinem magis magisque intelligatis ex aliis Apostolicis nostris in simili forma Brevis litteris die quinta Apriles MDCCLIII. Pontificatus Nostri anno decimotertio ad futuram rei memoriam datis, quorum initium est: *Commendatissimum studium*: & quarum exempla typis ejusdem Congregationis impressa una insimul hisce nostris, typis etiam dictæ Congregationis impressis, adligata ad vos transmittenda mandamus. Porro præter easdem litteras nostras in mandatis dedimus, ut pro magis consentaneo Adolescentibus vestræ Nationis in Collegio VVilnensi juxta ritum vestrum instituendis profecto a laudata Congregatione de Propaganda Fide Constitutiones, & Regulæ edantur, quæ ad majorem utilitatem, quemadmodum Nobis in Domino auguramur, profuturæ censentur.

Cujus Constitutiones & Regulæ quamprimum edendæ nunciantur.

Episcoporum zelus excitantur, ut Cleri sæcularis præcipuam curam suscipiant.

§. 2. Sed omnia & singula a Nobis sive statuta hujusmodi, sive statuenda, timendum est, ne exoptatum a Nobis sortiantur effectum, nisi provida etiam Fraternitatum vestrarum solicitudo, assidua vigilantia, & accurata diligentia accesserit. Ea propter vos, Venerabiles Fratres, rogamus, & in Domino hortamur, ut primum omnium maximam Cleri sæcularis, in cujus subsidium Clerus Regularis vocatus fuit, curam alacriter suscipiatis susceptamque strenue urgere satagatis.

Clerus in ignorantia torpet ubi Mag. caret, & in officiorum distributione negligitur.

§. 3. Vobis sane præsentibus magis, quam Nobis absentibus compertum est, ac rebus ipsis exploratum, quanta apud vos sit Cleri sæcularis ignorantia: quam non aliunde ortum, causamque habere non ambigimus, quam partim ex Magistrorum illos edocentium penuria, partim ex nulla ipsis injuncta rerum gerendarum cura, partim ex nulla erga eosdem illorum, qui præsunt, diligentia & sollicitudine, qua suaviter fortiterque ad studia capessenda, & negotia Ecclesiastica obeunda oblectentur, & incitentur.

Synodus Zamosciæ decrevit, ut quilibet Episc. Officialem sæcularem haberet.

§. 4. Ad hæc omni procul dubio Venerabiles Fratres vestros, qui Synodum Zamosciæ tanta cum Nationis vestræ laude, atque utilitate celebrarunt, extirpanda mala, & bona semina spargenda respexisse, pro certo habemus, cum sess. 3. tit. 7. *de Officialibus*: statuerunt, ut quilibet Episcopus Officialem habeat sæcularem, si inter sæculares quisquam ad hoc officium idoneus inveniatur.

Episcopi Rutheni non sine causa Regularibus potius utuntur.

§. 5. Quoniam autem in sua quisque vestrum Diœcesi (sunt tamen, qui plures habent Ecclesias Cathedrales) quamplures retinere debet Ministros & Officiales, quorum opera in recta earumdem Diœcesum vestrarum procuratione, & negotiis uti valeatis,

Fraternitates Vestræ viros Regulares potius, quam Seculares ad ministeria hujusmodi substinenda eligere optatis. Nec Nos, qui æqua lance res expendimus, fallit, Fraternitates vestras ideo hanc tenere rationem, quod Regulares magis apti, & idonei apud vos reperiantur: nec propterea susceptum consilium institutumque vestrum damnamus; imo, sicut laudamus, ita ob oculos vobis ponere non omittimus ex neglectu, ut ita dicamus, Cleri secularis ejusdem provenire ignorantiam. Quisque enim ex Clero seculari animum despondet, otioque diffluit, cum cogitat, Regulares potius constitui in iis muneribus obeundis, quæ quilibet secularis non repente, sed paulatim sub Magistri & Præceptoris disciplina instructus, & idoneus aliquando exercere possit.

At Seculares negligendo horum otium & ignorantiam fovebunt.

Itaque ipsis suadetur, ut aliqua Ecc. Officia demandent Alumnis Seminarii VVilnen.

§. 6. Pastoralis itaque sollicitudinis vestræ partes hac in re adimplendas esse in Domino existimamus, ut curam omnem, studiumque vestrum collocetis, ne Adolescentes Alumnos Nationis vestræ ex memorato VVilnensi Seminario deinceps, exacto studiorum curriculo, egressos, aliqua Ecclesiastici Ordinis & Officii procuratione destitui patiamini: sed statim quodcumque opus, quodcumque ministerium ad ecclesiasticas res pertinentia illis demandetis oportet, ut injuncto quisque priori muneri satisfacere, deinde ad majora per gradus etiam gravissima promoveri possit officia. Hæc profecto agendi ratio tanquam lucidissimum exemplum ab aliis spectata unicuique (ducitur enim juventus maxima spe gloriæ, & utilitatis) erit incitamento non levi, ut quisque, dummodo non sit ingenio malo, pravoque præditus, bellum otio, vitiisque indicat, & ad labores perferendos, virtutesque assequendas hilari, promptoque animo contendat, & adnitatur. Verum commendationem hanc nostram, & exhortationem pro Alumnis Collegii VVilnensis ad Officia, & munera in Curiis vestris, quoad vobis integrum erit, promovendis non ita accipiendam esse volumus, & declaramus, ut iidem Alumni existiment, se ad illa officia, & munera dumtaxat eligi debere, sed in primis teneri, imo, quatenus opus fuerit, cogi etiam ad sustinenda, & administranda Parochorum onera, & animarum salutem procurandam.

Qui tamen noverint se præcipue ad animarum curam destinatos esse.

§. 7. Cæterum, Venerabiles Fratres, dum majora nobis a perspecta sapientia, prudentia, zeloque vestro pro certo pollicemur hac in re argumenta, Fraternitatibus vestris Apostolicam Benedictionem studiosæ nostræ voluntatis pignus peramanter impertimur.

Dat. Pont. A. XVI. Augusti 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 14. Augusti MDCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Decimotertio.

Cajetanus Amatus.

XXI.

JURISDICTIO

Rectoris Carpentoraten. in Causis Civilibus, Criminalibus, & Mixtis, nec non in œconomicis rebus definitur, ac circumscribitur.

Venerabili Frati Nostro Silvio S. R. E. Cardinali Valenti Episcopo Sabinensi, Status nostri Ecclesiastici Secretario, ejusdem S. R. E. Camerario, & Congregationis Status nostri Avenionensis Præfecto.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noster, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

TIbi præ cæteris Venerabilibus Fratribus Nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus Collegis tuis, Venerabilis Frater noster, quem in cunctis Apostolicæ hujus Sanctæ Sedis, & Catholicæ Ecclesiæ negotius summa cum fide, sollicitudine, vigilantia, prudentia, ac zelo obeundis transigendisque magna cum Pontificii animi nostri voluptate, ac levamine experimur alacrem, & integerrimum Ministrum, & Coadjutorem, rebus ipsis, in quarum omnium partem nobiscum advocaris, magis magisque compertum exploratumque est, quibus in dies Nos urgemur curis, quibus obruimur laboribus, ut præter incredibilem omnium Ecclesiarum sollicitudinem, omnem operam studiumque in primis collocemus, quo, e medio sublatis dissidiis, litibus, & contentionibus Status nostri Ecclesiastici non solum Præsides, & Ministri, Gubernatores, Rectores, ac Vice-legati jis, quibus decet, observantiæ & honoris argumentis inter se invicem prosequentes, collata sibi quisque munera pro dignitate, pace, ac tranquilitate exercere valeat; sed Cives etiam, & Subditi debita ipsis obsequia, & officia deferentes, eosdem majori cum veneratione spectent, adeant, & tanquam patres potius quam superiores diligant, & honorent.

Controversiæ inter Vice legatum Avenionen. & Rectorem Carpentoraten. exortæ.

§. 1. Quoniam autem, sicut jamdudum accepimus, & Fraternitati tuæ perspectum est, variæ, nec contemnendæ controversiæ, ac dissensiones inter dilectos Filios Magistrum pro tempore existentem Vicelegatum nostræ Civitatis, & Status Avenionensis, ac pro tempore itidem existentem Rectorem nostræ pariter Civitatis Carpentoratensis, & Comitatus Vindascini exortæ sunt, quæ non minus Jurisdictionem civilem, & criminalem ejusdem Rectoris, quam nonnulla honorificentiæ jura respiciunt. Non sane, ut justam, stabilemque hisce in rebus servandam normam, regulamque præscriberemus, qua fieret, ne futuris temporibus ullæ prorsus hac in parte controversiæ, & contentiones inter duos Apostolicæ hujus Sanctæ Sedis Ministros, etiam cum non levi publicæ pacis, boni, atque utilitatis præjudicio, ac detrimento, exoriantur, particularem nonnullorum Cardinalium, & Romanæ Curiæ Prælatorum Congregationem deputavimus, apud quam iidem contendentes sua quisque rationum momenta controversaque jura adduxit.

Definiuntur a Pontifice nihil læsis, immo confirmatis Civium privileg.

§. 2. Hisce vero omnibus accurate discussis, & expensis, atque ad Nos relatis, ac per Nos pariter consideratis; in eam tandem devenimus resolutionem, determinationem, ac sententiam, ut infra, aperte tamen declarantes per infra statuendam resolutionem, determinationem, & sententiam ne minimam quidem læsionem, aut præjudicium privilegiis, & exemptionibus a quibuscumque Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris quocumque tempore dilectis Filiis habitatoribus Comitatus Vindascini, & Civibus dictæ Civitatis Carpentoratensis quomodolibet concessis illatum esse, aut fore inferendum; quinimo privilegia, & exemtiones hujusmodi (dummodo actu sint in usu, & viridi observantia) tenore præsentium Apostolica auctoritate expresse confirmamus, & quatenus opus sit, iterum concedimus.

Rectoris Ordinaria Jurisdict. in Causis Civilibus, Criminal. & Mixtis.

§. 3. Itaque motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ Potestatis plenitudine, & Apostolica quoque auctoritate volumus, statuimus, & mandamus, ut modernus, & pro tempore existens Civitatis Carpentoratensis, & Comitatus Vindascini Rector, quippe qui per Apostolicas in simili forma Brevis Litteras a Romano pro tempore existente Summo Pontifice deputatur, & constituitur, eam Jurisdictionem habeat, atque exerceat, quæ eidem præscripta reperitur in Apostolicis sub plumbo litteris anno MD. a fel. rec. Julio Papa II. Prædecessore nostro datis, nimirum ut non solum ipse modernus Rector a Nobis alias deputatus, & constitutus, verum etiam alii deinceps a Successoribus nostris Romanis Pontificibus in futurum in Civitate Carpentoratensi, & Comitatu Vindascino deputandi, & constituendi ordinariam suam tam in Causis civilibus, quam criminalibus, ac mixtis Jurisdictionem, sub infra statuendis tamen modificationibus, omnino exercere possint, ac valeant.

In Crimin. Sentent. & Decreta non exequitur, nisi confirmata sit a Congreg. Criminali & Vice-Legato.

§. 4. Ac primum quidem, ut in Causis criminalibus, in quibus pœna corporis afflictiva necessario infligenda erit, ipse Rector suam sententiam, sive Decretum, quamvis inquisiti ad nostram Avenionensem Legationem minime appellent, executioni demandare non valeat, nisi prius Sententia, sive decretum ejusmodi fuerit expensa, vel expensum, atque confirmata, vel confirmatum a solita Congregatione Criminali in eadem Civitate Avenionensi; & ab ipso Magistro Vice-legato nostro, a quo in hujusmodi jurisdictionis exercitio memoratus Rector dependere debet, ac tenetur.

Qui causas Criminales & Processus confectionem potest a Rectore avocare.

§. 5. Deinde, ut idem Rector Causas criminales tunc dumtaxat cognoscat, earumque processus conficiat, cum Magister Vice-legatus sæpedictus cognitionem, confectionemque hujusmodi ad se avocare nolit; ita tamen, ut avocatio cognitionis, confectionisque præfatæ justis de causis, facienda minime interdicta censeatur Legatis, sive Vice-legatis Avenionensibus, juxta resolutionem ab hac Congregatione nostra Avenionen. die IX. mensis Se-

ptemb.